Teknoloji ve Tasar?m Dersi Öz Yeterlik Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Teknoloji ve Tasar?m Dersi Öz Yeterlik Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31448

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Teknoloji ve Tasar?m Dersi Öz Yeterlik Ölçe?i, ö?rencilerin okul müfredat?nda yer alan **Teknoloji ve Tasar?m Dersi** kapsam?ndaki görevleri ba?ar?yla yerine getirme kapasitelerine dair inançlar?n? ve alg?lar?n? ölçmek amac?yla 2019 y?l?nda geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Ölçek, ö?rencilerin teknolojik süreçleri anlama, tasar?m yapma ve problem çözme becerilerine yönelik sahip olduklar? **öz yeterlik** düzeylerini belirlemeyi hedefler. Geli?tirme çal??mas?, ölçe?in yap?sal geçerli?ini ve iç tutarl???n? sa?lamak üzere detayl? istatistiksel analizler içermektedir.

Ölçe?in geli?tirme süreci, ilgili alanyaz?n taramas?, madde havuzu olu?turma ve uzman görü?lerine ba?vurma a?amalar?n? takiben, geni? bir ö?renci grubu üzerinde uygulanm??t?r. Elde edilen veriler, ölçe?in e?itim bilimleri ve psikometri standartlar?na uygun, güvenilir ve geçerli bir ölçüm arac? oldu?unu göstermektedir. Bu araç, ö?retmenlerin ve ara?t?rmac?lar?n ö?rencilerin derse yönelik motivasyon ve inanç düzeylerini anlamalar?na kritik katk?lar sa?lamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Teknoloji ve Tasar?m Dersi, Öz Yeterlik, Ölçek Geli?tirme, E?itim Psikolojisi, Akademik Ba?ar?, Tasar?m Becerileri, Geçerlik, Güvenirlik.

Yazarlar

Cevdet Ozden, Murat Tezer, Ramazan Atasoy.

Amaç

Bu ölçe?in temel amac?, ortaokul düzeyindeki ö?rencilerin Teknoloji ve Tasar?m dersinde kar??la?t?klar? görevleri, projeleri ve problem çözme süreçlerini ba?ar?yla tamamlama konusundaki bireysel inançlar?n?n ?iddetini ölçmektir. Geli?tiriciler, bu inançlar?n, ö?rencilerin derse kat?l?m? ve akademik performanslar? üzerindeki etkisini belirleyebilecek standart bir araç sunmay? amaçlam??lard?r.

Ölçek, ayr?ca e?itimcilerin, öz yeterlik düzeyi dü?ük olan ö?rencileri erken tespit etmelerine ve bu ö?rencilerin inançlar?n? güçlendirmeye yönelik hedefe yönelik müdahaleler geli?tirmelerine yard?mc? olmay? hedeflemektedir. Bu, Technology ve Tasar?m e?itiminin kalitesini art?rmak için önemlidir.

Yap? (Ölçülen Psikolojik Yap?)

Ölçek, Albert Bandura taraf?ndan kavramsalla?t?r?lan sosyal bili?sel teoriye dayanan **Öz Yeterlik** (Self-Efficacy) yap?s?n? ölçmektedir. Öz yeterlik, bireyin belirli bir sonucu elde etmek için gereken

ARABPSYCHOLOGY.COM

eylem biçimlerini ba?ar?l? bir ?ekilde organize etme ve yürütme yeteneklerine olan inanc?d?r. Bu ölçek özelinde, yap?, üç ana boyut alt?nda incelenen, ö?rencilerin teknolojik okuryazarl?k, tasar?m süreci yönetimi ve yenilikçi problem çözme yeteneklerine dair öz yarg?lar?n? temsil eder.

Öz yeterlik, ba?ar? beklentisinin güçlü bir yorday?c?s? oldu?undan, bu ölçek, ö?rencilerin dersteki motivasyonel yat?r?mlar?n? ve sebatlar?n? belirlemede merkezi bir rol oynamaktad?r. Ölçe?in alt boyutlar?, dersin temel ö?renme ç?kt?lar?n? yans?tacak ?ekilde yap?land?r?lm??t?r.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar?, hem kapsam hem de yap? geçerli?ini sa?lamak üzere yürütülmü?tür. Kapsam geçerli?i, madde havuzunun Teknoloji ve Tasar?m dersi müfredat?n? ve öz yeterlik yap?s?n? ne ölçüde temsil etti?ini belirlemek için uzman görü?leri al?narak sa?lanm??t?r. Uzmanlar, maddelerin dilini, anla??l?rl???n? ve ilgili yap?y? ölçme uygunlu?unu de?erlendirmi?lerdir.

Yap? geçerli?i ise, aç?mlay?c? **faktör analizi** (AFA) ve do?rulay?c? faktör analizi (DFA) yöntemleri kullan?larak test edilmi?tir. DFA sonuçlar?, ölçe?in teorik olarak öngörülen faktör yap?s?n?n (genellikle iki veya üç faktörlü bir yap?) örneklem verileriyle uyumlu oldu?unu gösteren iyi uyum indeksleri (örne?in, RMSEA, CFI, GFI) sunmu?tur. Bu bulgular, ölçe?in amac?na uygun olarak ilgili psikolojik yap?y? do?ru bir ?ekilde ölçtü?ünü desteklemektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik analizleri, iç tutarl?l?k yöntemi kullan?larak gerçekle?tirilmi?tir. ?ç tutarl?l?k, ölçekteki maddelerin ayn? yap?y? ne kadar homojen bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir. Çal??mada, Cronbach's Alpha katsay?s? hesaplanm??t?r.

Geli?tirme çal??mas?nda (Ozden, Tezer & Atasoy, 2019), ölçe?in genel Cronbach's Alpha katsay?s?, kabul edilebilir s?n?rlar?n oldukça üzerinde bulunmu?tur (genellikle .80 ve üzeri). Bu yüksek katsay?, ölçek maddelerinin birbirleriyle yüksek korelasyon gösterdi?ini ve ölçümde tutarl? sonuçlar verdi?ini i?aret etmektedir. Alt boyutlar için hesaplanan Alpha de?erleri de benzer ?ekilde yüksek olup, ölçe?in hem genel hem de alt boyutlar baz?nda güçlü bir **güvenirlik** sundu?unu kan?tlamaktad?r.

Faktör Analizi

Ölçe?in faktör yap?s?n? ortaya ç?karmak ve teorik modeli test etmek amac?yla hem aç?mlay?c? hem de do?rulay?c? faktör analizleri uygulanm??t?r. AFA, ölçe?in kaç boyuttan olu?tu?unu belirlemek için kullan?lm??, genellikle Varimax rotasyonu ile temel bile?enler analizi yap?lm??t?r. AFA sonuçlar?, maddelerin dersin farkl? yönleriyle ilgili alt gruplar halinde topland???n?

ARABPSYCHOLOGY.COM

göstermi?tir.

DFA ise, AFA'dan elde edilen veya teorik olarak öngörülen yap?n?n farkl? bir örneklemde do?rulan?p do?rulanmad???n? kontrol etmi?tir. Uyum indeksleri, ölçe?in iyi bir model uyumuna sahip oldu?unu ve Teknoloji ve Tasar?m dersi öz yeterlik yap?s?n? ba?ar?l? bir ?ekilde temsil eden ayr?k faktörlere sahip oldu?unu do?rulam??t?r. Bu faktörler, tipik olarak "Tasar?m ve Planlama Yeterli?i" ve "Uygulama ve De?erlendirme Yeterli?i" gibi boyutlar? içermektedir.

Ölçme Arac? Detaylar?

Test Türü: Geli?tirme amaçl? ölçek (Ölçek Çe?idi: Geli?tirme)

Format: Genellikle 5'li veya 6'l? Likert tipi derecelendirme format? kullan?lm??t?r (Örn: "Kesinlikle Kat?l?yorum"dan "Kesinlikle Kat?lm?yorum"a).

Mevcut Dil: Türkçe.

Hedef Kitle: Ortaokul ö?rencileri (Teknoloji ve Tasar?m dersini alan 6., 7. ve 8. s?n?f ö?rencileri).

Ya? Grubu: 11-14 ya? aral???.

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'de çe?itli illerdeki resmi ortaokullarda ö?renim gören ö?renciler.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report) yöntemiyle uygulanan, ka??t-kalem veya dijital ortamda tamamlanabilen anket format?.

Anahtar Kelimeler

E?itim Teknolojisi, Ders Öz Yeterli?i, Ortaokul E?itimi, Psikometrik Özellikler, Faktör Analizi, Yap?sal E?itlik Modellemesi, Akademik ?nanç.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Çal??mada belirtilmemi?tir.

Kurumsal E-posta Adresleri: Çal??mada belirtilmemi?tir.

?leti?im Adresi: Sorumlu yazar?n e-posta adresi üzerinden ileti?im kurulabilir.

Sorumlu Yazar ?leti?im: murat.tezer@gmail.com

ARABPSYCHOLOGY.COM

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

?zinler: Ölçe?in ticari olmayan akademik ara?t?rmalarda kullan?m? için genellikle sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi önerilir.

Ücret: Ölçe?in akademik kullan?m?na dair ücret bilgisi belirtilmemi?tir; genellikle akademik geli?tirme çal??malar? ücretsiz eri?ime aç?kt?r.

Test Y?l?: 2019 (Yay?n y?l?).

Kaynaklar

Ozden, C., Tezer, M. & Atasoy, R. (2019). Developing technology and design course self-efficacy scale: A validity and reliability study. *World Journal on Educational Technology: Current Issues*, *11*(3), 186-197.

Teknoloji ve Tasar?m Dersi Öz Yeterlik Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Ancak, ölçe?in tam metnine ve maddelerine ula?mak için orijinal makaleye ve a?a??daki PDF dosyalar?na ba?vurulabilir.

Ölçe?in orijinal PDF dosyalar? buradan indirilebilir:

oz-yeterlik-olcegi-toad.pdf
oz-yeterlik-olcegi-toad.pdf

ARABPSYCHOLOGY.COM